

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан соціально-гуманітарного
факультету
Оксана ГОМОТЮК
«30» _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
«30» _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового
інституту новітніх
освітніх технологій
Святослав ПИТЕЛЬ
«30» _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**з дисципліни «Ілюстрація»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 02 Культура та мистецтво
спеціальність – 022 Дизайн
освітньо-професійна програма – «Графічний дизайн»**

Кафедра архітектури та дизайну

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Лабор.	ІРС	Тренінг	СРС	Разом	Екзамен (сем.)
Денна	4	7	16	45	4	4	81	150	7
Заочна	4	8	8	4			138	150	8

**Тернопіль – ЗУНУ
2024**

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 02 «Культура та мистецтво» спеціальності 022 «Дизайн» затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 9 від 26. 05. 2021 року) зі змінами, до рішення Вченої ради (протокол №11 від 26.06.2024 р.).

Робочу програму склала викладач кафедри архітектури та дизайну, **Кулик Ольга Сергіївна**.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри архітектури та дизайну, протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри архітектури та дизайну, д.архітектури ., професор

Оксана ДЯЧОК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Дизайн» протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності
к.пед.н., ст.викл.

Ірина ЦІДИЛО

Гарант ОП «Графічний дизайн»
к.пед.н., ст.викл.

Ірина ЦІДИЛО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІЛЮСТРАЦІЯ»

1. Опис дисципліни «Ілюстрація»

Дисципліна «Ілюстрація»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»	Статус дисципліни <i>обов'язкова</i> Мова навчання <i>українська</i>
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність: 022 «Дизайн»	Рік підготовки: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна -4</i> Семестр: <i>Денна – 7</i> <i>Заочна- 8</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Графічний дизайн»	Лекції: <i>Денна – 16 год</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Лабораторні заняття: <i>Денна – 45 год.</i> <i>Заочна - 4</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 81 год.</i> <i>Заочна - 138</i> Тренінг: <i>Денна – 4 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 4 год.</i>
Тижневих годин – 6 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен <i>Денна – 7</i> <i>Заочна - 8</i>

2. Мета і завдання дисципліни «Ілюстрація»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни - є формування у студентів творчого мислення, заснованого на вмінні застосовувати для досягнення результату фантазію, логіку та розрахунки, навчити з використання творчого мислення виконувати графічні завдання по наростаючій ступені складності. Викладення студентам знань про властивості матеріалів та інструментів створення ілюстративного матеріалу; формування у студентів комплексу знань та вмінь, які допоможуть їм у майбутньому самостійно створювати високоякісні ілюстрації. Мета циклу практичних занять полягає в отриманні практичного досвіду виконання ілюстрацій різних жанрів та для використання їх в різних областях друкованих та цифрових медіа. Вивчення та отримання практичних навичок з використання різноманітних технік як традиційними матеріалами, так і цифровими, для створення скетчів, колажів, сюжетних ілюстрацій.

2.2. Завданнями вивчення дисципліни є:

- 1) розкрити зміст, науково-теоретичні основи та методику вивчення ілюстрації;
- 2) формування навичок графічного пошуку, аналіз та розробка системи для виконання ілюстрації;
- 3) навчити використовувати знання та вміння здобуті на предметі викладання та на практиці при розробці ілюстрацій в графічному дизайні;
- 4) сприяти розвитку художнього мислення, зорової пам'яті, просторових уявлень, та естетичного ставлення до творів мистецтва.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК06. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК03. Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.

СК08. Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта.

СК09. Здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями).

СК10. Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

«Ілюстрація» пов'язана з такими курсами професійного спрямування: «Рисунок», «Живопис», «Перспективи та тіні», «Композиція», «Пластична анатомія», «Історія та теорія української та світової культури».

2.5. Результати навчання

ПР01. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.

ПР04. Визначати мету, завдання та етапи проектування.

ПР09. Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання.

ПР10. Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі.

ПР11. Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.

ПР13. Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати еко- культуру засобами дизайну.

РН14. Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.

ПР15. Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках.

ПР16. Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.

ПР17. Застосовувати сучасне загальне та спеціалізоване програмне забезпечення у професійній діяльності.

ПР18. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.

3. 3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовний модуль № 1 ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО МИСТЕЦТВО ІЛЮСТРАЦІЙ. ВИДИ ТА ТЕХНІКИ ІЛЮСТРАТИВНОЇ ГРАФІКИ

Тема 1. Загальні відомості про мистецтво ілюстрацій. Історія виникнення та розвитку.

Ілюстрація найбільш послідовно простежується в мистецтві графіки і тісно пов'язана з історією книги. Входячи до складу книги, газети, журналу, ілюстрація доповнюється декоративними елементами, оформлення, які можуть являти образний коментар до тексту.

Тема 2. Види та жанри ілюстрацій

Загальні відомості про "ілюстрування" та призначення ілюстрацій.

Поняття про види ілюстрацій. Робоче місце ілюстратора. Ознаки стилю у роботах відомих ілюстраторів. Жанри в ілюстрації. Области застосування ілюстрації. Друковані та цифрові медіа. Напрями живопису та графіки. Ілюстрації у виді гравюри на дереві (політипаж), літографія, хромолітографія, фотомеханічна репродукція, ксилографія.

Тема 3. Інструменти та матеріали для створення ілюстрацій. Техніки створення ілюстрацій за допомоги інструментів та матеріалів

Поняття про техніки створення ілюстрацій. Олівці (графітний та кольорові). Властивості інструментів та техніка малювання. Акварель та акварельні олівці. Властивості фарб, інструментів, паперу для акварелі, техніка малювання. Допоміжні добавки для покращення властивостей фарби. Акрил. Властивості фарб, папір для акрилу, техніка малювання. Гуаш. Властивості фарби, техніка малювання. Ілюстрації з паперу. Огляд технік. Пензлі для малювання, їх види та властивості. Нестандартні техніки ілюстрування. Графічні техніки виконання ілюстрацій – монохромні, поліхромні. Види та техніки роботи з тушшю, вугіллям, аквареллю, змішані техніки. Створення текстур за допомогою художніх матеріалів.

Тема 4. Стилізація в ілюстрації.

Методи та види стилізації. Приклади використання стилізації. Образ, графічна мова. Робота з формою, лінією, плямою. Пропорції в стилізації. Початкове ескізування. Створення ескізів. Варіативність підходу в процесі пошуку. Аналіз ескізів. Відбір найбільш вдалого варіанта.

Змістовний модуль 2. АНАЛІЗ ТА РОЗРОБКА ІЛЮСТРАЦІЙ.

Тема 5. Аналіз, пошук і розробка персонажа

Основні графічні форми при розробці персонажа, пропорції та мова форм тіла. Роль персонажа в ілюстраціях. Аналіз відомих персонажів. Особливості їхнього дизайну та характерів. Розвивати відчуття форми, об'єму, пропорцій, спостережливості, візуальне сприйняття.

Тема 6. Основи малювання персонажів

Основи малювання: пропорції та анатомія персонажів. Виразність та динаміка в малюванні персонажів. Практика начерків та ескізів. Розробка характеру через вигляд, пози та жест.

Тема 7. Стилізація персонажів

Вплив різних стилів на відображення характеру. Кольорова палітра персонажа. Вибір кольорів для відображення характеру та настрою. Процес розробки концепції персонажа. Ескізування та ідеювання. Робота над образом взагалом, підкреслення характерних особливостей. Деталізація концепцій. Робота над різними позами та виразами обличчя.

Тема 8. Основи створення ілюстрації

Пропорції, світло, тінь. Колір в ілюстрації. Робота з колірним кругом, Основні аспекти створення колірної гами для ілюстрації. Кольори світла та тіні. Поняття стилю ілюстрування. Аналіз стилів відомих ілюстраторів.

Тема 9. Композиції в ілюстрації.

Основні види композиції: фронтальна, об'ємна і глибинно-просторова. Композиційна організація відкритих просторів, закритих просторів, деталізація форм персонажів та їх оточення. Контраст в композиції. Плановість в ілюстрації. Стан динаміки та статистики в композиції. Правила композиції: рівновага, відповідність пропорцій, єдність і супідрядність. Композиційні прийоми: ритм, метр, симетрія, асиметрія, контраст, нюанс. Фактура, текстура як засоби виразності. Формальні образотворчі засоби: точка, лінія, пляма, формат, площа.

Тема 10. Сценарій та наратив в ілюстрації

Створення сюжету в ілюстрації. Розробка сценарію. Роль наративу в ілюстрації. Відображення наративного елемента.

Тема 11. Розробка ілюстрації.

Розробка ілюстрацій до книжки. Аналіз аналогів та іншої інформації стосовно теми завдання. Визначення власної концепції. Образ, графічна мова. Початкове ескізування. Створення ескізів. Варіативність підходу в процесі пошуку. Аналіз ескізів. Відбір найбільш вдалого варіанта. Затвердження остаточного варіанта та його ретельне доопрацювання. Виконання оригінал-макета ілюстрацій.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Ілюстрація»
(денна форма навчання)**

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Лабор. заняття	Самост. робота	Інд. р-та	Тренінг, КПЗ	Контр. заходи
Змістовий модуль І. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО МИСТЕЦТВО ІЛЮСТРАЦІЙ. ВИДИ ТА ТЕХНІКИ ІЛЮСТРАТИВНОЇ ГРАФІКИ						
Тема 1. Загальні відомості про мистецтво ілюстрацій. Історія виникнення та розвитку	1	2	6	2	2	Поточне оцінювання практичних робіт
Тема 2. Види та жанри ілюстрацій	2	4	4			
Тема 3. Інструменти та матеріали для створення ілюстрацій. Техніки створення ілюстрацій	2	4	6			
Тема 4. Стилзація в ілюстрації	1	5	10			
Змістовий модуль ІІ. АНАЛІЗ ТА РОЗРОБКА ІЛЮСТРАЦІЙ						
Тема 5. Аналіз, пошук і розробка персонажа	1	4	6	2	2	Поточне оцінювання практичних робіт
Тема 6. Основи малювання персонажів	1	4	8			
Тема 7. Стилзація персонажів	1	4	8			
Тема 8. Основи створення ілюстрації	2	4	8			
Тема 9. Композиція в ілюстрації.	2	4	8			
Тема 10. Сценарій та наратив в ілюстрації	1	4	7			
Тема 11. Розробка ілюстрації	2	6	10			
Разом	16	45	81	4	4	екзамен

Заочна форма

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Лабор. заняття	СРС
Змістовий модуль І. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО МИСТЕЦТВО ІЛЮСТРАЦІЙ. ВИДИ ТА ТЕХНІКИ ІЛЮСТРАТИВНОЇ ГРАФІКИ			
Тема 1. Загальні відомості про мистецтво ілюстрацій. Історія виникнення та розвитку			10

Тема 2. Види та жанри ілюстрацій	4	2	10
Тема 3. Інструменти та матеріали для створення ілюстрацій. Техніки створення ілюстрацій			14
Тема 4. Стилiзація в ілюстрації			16
Змістовий модуль II. АНАЛІЗ ТА РОЗРОБКА ІЛЮСТРАЦІЇ			
Тема 5. Аналіз, пошук і розробка персонажа	4	2	14
Тема 6. Основи малювання персонажів			10
Тема 7. Стилiзація персонажів			16
Тема 8. Основи створення ілюстрації			16
Тема 9. Композиція в ілюстрації.			10
Тема 10. Сценарій та наратив в ілюстрації			10
Тема 11. Розробка ілюстрації			12
Разом			8
Підсумковий контроль	екзамен		

5. Тематика лабораторних занять (денна форма)

Лабораторне заняття №1

Тема 1. Загальні відомості про мистецтво ілюстрацій. Історія виникнення та розвитку.

Питання для обговорення:

1. Розвиток ілюстрації від найдавніших часів до сучасності.
2. Найвідоміші ілюстрації від давніх віків і до наших днів.

Лабораторне заняття №2

Тема 2. Робота з лінією та плямою.

Мета: Створення швидких начерків. Розвивання навички бачити і створювати ілюстрацію з абстрактних форм.

Лабораторне завдання:

1. Створення на основі абстрактних плям, фігур та ліній персонажів та сюжетної композиції. Формат А4, матеріали довільні (акварель, маркери, лінери, гуаш)

Послідовність виконання завдання:

- малюється контур довільної форми. На основі отриманого абстрактційного лінійного малюнку студент має побачити і домалювати образ персонажа або персонажів чи об'єкта.
- малюється довільної форми плями і на їх основі домальовується побачений образ: обличчя, персонажі, фігуру, частину тіла, тварини чи будь що інше.

2. Створення швидких начерків. Робота з лінією та формою. Формат А4, матеріали довільні (маркери, лінери, перо, туш)

Послідовність виконання завдання:

1. Малюються лінії довільної форми, які перехрещуються хаотично між собою. На основі отриманого абстракційного лінійного малюнку студент має побачити і домалювати образ персонажа або персонажів чи об'єкти
2. Формат ділиться на шість квадратів. В кожному квадраті малюється будь яка лінія в будь-якому місці. Завдання для студента використовуючи простір квадрату і отриману лінію створити швидкий начерк ілюстрації.

Лабораторне заняття №3

Тема 3. Інструменти і матеріали для створення ілюстрацій. Техніки створення ілюстрацій.

Мета: Вивчення та створення акварельних текстур. Особливості малювання кольоровими, акварельними олівцями. Особливості техніки малювання аквареллю.

Лабораторне завдання:

Створення текстур, матеріали і техніки. Матеріали: акварель, акварельні олівці, туш, різні гілочки, різні пензлики, крупна сіль, рис, антисептик/спирт, свічка, водорозчинна пастель або маркери, марля, фольга, пергамент, харчова плівка, папір акварельний недорогий. харчову плівку і пакувальна фактурна плівка.

Послідовність виконання завдання:

1. На акварельному папері за допомогою різноманітних матеріалів та технік створюються від шести до десяти експериментальних фактур та текстур.

Лабораторне заняття №4

Тема 4. Стилзація в ілюстрації.

Мета: Вивчення основ стилізації, принципи узагальнення та спрощення зображення, перетворення реалістичного зображення на стилізованого персонажа. Вивчення пропорцій в стилізації.

Лабораторне завдання:

1. Стилзація птаха. Створити ряд зображень: перехід від реалістичного зображення до майже абстрактного (знака) з мінімум деталей. До шести зображень на аркуші. Застосувати на практиці вміння роботи з формою, лінією та плямою. Використання методів та прийомів стилізації при виконання завдання. Формат А4. Матеріали: туш, перо, маркери, лінери

2. Стилзація птаха. Вивчення і більш детальна робота з формою. Використання різноманітних технік і прийомів стилізації. Вміння працювати з лінією, плямою, силуетом і для підкреслення характеру та образу стилізувати за різним пропорціям.

Послідовність виконання завдання:

- 1) аналіз заданого птаха. Його форми, характерних особливих рис, притаманних цьому виду;
- 2) створення ескізів, вивчення та пошук форми за допомогою:
 - а) малюнок силуета тушшю або аквареллю, намагатися вловити рух, пропорції і позу птаха;
 - б) малюнок однією лінією не відриваючи руки;
 - в) малюнок тільки плямами або тільки лініями, або поєднання першого та

другого;

г) абстрактний малюнок з використанням простих геометричних фігур.

3) композиційне розміщення зображення всієї групи образів на площині аркуша.

Лабораторне заняття №5

Тема 5. Аналіз, пошук і розробка персонажа.

Мета: Вивчення основ стилізації, принципи узагальнення та спрощення зображення, перетворення реалістичного зображення на стилізованого персонажа. Пропорцій та анатомії персонажів. Використання референсів. Вивчення виразності та динаміки в малюванні персонажів. Аналіз персонажів.

Лабораторне робота:

Стилізація та гуманізація (антропоморфізація) неживих предметів.

Створення персонажів на основі предметів побуту. Використання стилів інших ілюстраторів, з метою вивчення та аналізу, як вони працюють з формою, характером та образністю персонажів. Застосувати на практиці вміння роботи з формою, лінією та плямою. Використання методів та прийомів стилізації при виконанні завдання. Формат А4. Матеріали: туш, перо, маркери, лінери, акварель, кольорові олівці, тощо.

Послідовність виконання завдання:

1) аналіз заданих предметів. Їх форма, фактура, характерні особливі риси, деталі та елементи;

2) створення ескізів, вивчення та пошук форми, пропорції. Надання характеру персонажу. Варіанти для створення персонажів:

а) створити двох персонажів які взаємодіють один з одним;

б) розробка двох окремих персонажів і створити дві ілюстрації з ними;

с) створити тільки одного на вибір;

в) створити одного, а другого використати або як антураж для першого або перетворити на тварину-супутника, або просто додати як деталь;

г) придумати свій варіант, але обов'язково має бути один персонаж (наприклад, об'єднати два предмети в один).

3) композиційне розміщення зображення всієї групи образів на площині аркуша;

4) вивчення і застосування 4 стилів відомих анімаційних студій.

Лабораторне заняття №6

Тема 6. Основи малювання персонажів

Мета: Створення ескізів антропоморфних анімалістичних персонажів. Надання характеру персонажу виразності та динаміки

Лабораторне завдання:

Стилізація та гуманізація (антропоморфізація) тварини. Створення персонажа на основі заданої тварини. Використання стилів інших ілюстраторів, з метою вивчення та аналізу, як вони працюють з формою, характером та образністю персонажів. Застосувати на практиці вміння роботи з формою, лінією та плямою. Використання методів та прийомів стилізації при виконанні завдання. Формат А4. Матеріали: туш, перо, маркери, лінери, акварель, кольорові олівці, тощо.

Послідовність виконання завдання:

- 1) аналіз заданих тварин. Їх форма, фактура, характерні особливі риси, деталі та елементи. Місце проживання, країна;
- 2) створення ескізів, вивчення та пошук форми, пропорції. Надання характеру та динаміки персонажу;
- 3) композиційне розміщення зображення всієї групи образів на площині аркуша;
- 4) вивчення і застосування 4 стилів відомих анімаційних студій.

Лабораторне заняття №7

Тема 7. Стилзація персонажів.

Мета: Аналіз референсів і перетворення реалістичного зображення на стилізованого персонажа. Робота з формою, лінією, плямою.

Лабораторне завдання:

Виконання ескізів з урахуванням пропорцій і характерних рис заданого персонажа.

Лабораторне заняття №8

Тема 8. Основи створення ілюстрації.

Мета: вивчити основні поняття: пропорції, світло, тінь. Колір в ілюстрації
Вирішення ілюстрацій: пошук графічної техніки. Створення ілюстрації в оригінальній графічній техніці.

Лабораторне завдання:

Створення ілюстрації на основі слів. Студентам подається певний список слів, з яких вони вибирають два слова методом лотереї) + задана певна кольорова гама. Формат А4. Матеріали: туш, перо, маркери, лінери, акварель, кольорові олівці, тощо.

Послідовність виконання завдання:

- 1) аналіз завдання. Пошук асоціативного ряду на задану тему;
- 2) створення ескізів, вивчення та пошук форми, пропорції;
- 3) композиційне розміщення зображення всієї групи образів на площині аркуша;
- 4) визначення загального тону; передача загальних великих тонових відносин;
- 5) узагальнюючий етап роботи: виявлення головного і другорядного в тональній гармонії роботи; підпорядкування всіх частин зображення цілому.

Лабораторне заняття №9

Тема 9. Композиції в ілюстрації.

Мета: Вивчення різних видів композицій. Контраст в композиції. Здійснити ескізний пошук стилізованої композиції та виконати стилізовану ілюстрацію на задану тему.

Лабораторне завдання:

Створення ілюстрації на основі заданої емоції. Студентам подається певний список емоцій, з яких вони вибирають слово методом лотереї). Формат А4. Матеріали: туш, перо, маркери, лінери, акварель, гуаш, кольорові олівці, тощо.

Послідовність виконання завдання:

- 1) аналіз завдання. Пошук асоціативного ряду на задану тему;
- 2) створення ескізів, вивчення та пошук форми, пропорції;
- 3) композиційне розміщення зображення всієї групи образів на площині аркуша;
- 4) визначення загального тону; передача загальних великих тонових відносин;
- 5) узагальнюючий етап роботи: виявлення головного і другорядного в тональній гармонії роботи; підпорядкування всіх частин зображення цілому.

Лабораторне заняття №10

Тема 10. Сценарій та наратив в ілюстрації.

Мета: Створення сценарію. Визначення головного нарративу в заданій темі для ілюстрування. Ескізний пошук і виконання ілюстрацій з урахуванням визначеного нарративу.

Лабораторне завдання:

Створення ілюстрації на основі живої натури (вихід на пленер).

Створити стилізовану сюжетну ілюстрацію, використовуючи замальовки, фото природи, архітектури або пейзажу, зроблені на пленері. Формат А4. Матеріали: акварель, гуаш, акрил, туш, перо, маркери, лінери, олівці

Послідовність виконання завдання:

- 1) Аналіз завдання. Пошук асоціативного ряду на задану тему. Визначення головного нарративу в заданій темі для ілюстрування.
- 2) Ескізний пошук і виконання ілюстрацій з урахуванням визначеного нарративу.
- 3) Композиційне розміщення зображення всієї групи образів на площині аркуша.
- 4) Визначення загального тону; передача загальних великих тонових відносин.
- 5) Узагальнюючий етап роботи; виявлення головного і другорядного в тональній гармонії роботи; підпорядкування всіх частин зображення цілому.

Лабораторне заняття №11

Тема 11. Розробка ілюстрації.

Мета: Аналіз тексту і виділення в ньому тематичних блоків, які передбачається ілюструвати. Розробка образів дійових осіб для ілюстрацій відповідно до вибраної сцени. Розробка композиції та кольорового рішення, техніки для ілюстрації відповідно до вибраної сцени.

Лабораторне завдання:

- 1) ***Виконати ілюстрації художнього або музичного твору.*** Формат А4. Матеріали: акварель, гуаш, акрил, туш, перо, маркери, лінери, кольорові олівці, тощо або використання комп'ютерних програм і цифрових ілюстраторських технік.

Послідовність виконання завдання:

- 1) аналіз завдання. Пошук асоціативного ряду на задану тему. Визначення головного наративу в заданій темі для ілюстрування;
- 2) ескізний пошук та розробка образів дійових осіб для ілюстрацій відповідно до вибраної сцени. Визначитись з ілюстративними техніками;
- 3) композиційне розміщення зображення всієї групи образів на площині аркуша.
- 4) визначення загального тону; передача загальних великих тонових відносин;
- 5) узагальнюючий етап роботи; виявлення головного і другорядного в тональній гармонії роботи; підпорядкування всіх частин зображення цілому.

(заочна форма)

Лабораторне заняття №1 Стилізація в ілюстрації.

Мета: Вивчення основ стилізації, принципи узагальнення та спрощення зображення, перетворення реалістичного зображення на стилізованого персонажа. Вивчення пропорцій в стилізації.

Лабораторне завдання:

1. Стилізація птаха. Створити ряд зображень: перехід від реалістичного зображення до майже абстрактного (знака) з мінімум деталей. До шести зображень на аркуші. Застосувати на практиці вміння роботи з формою, лінією та плямою. Використання методів та прийомів стилізації при виконання завдання. Формат А4. Матеріали: туш, перо, маркери, лінери.

Лабораторне заняття №2 Розробка ілюстрації.

Мета: Аналіз тексту і виділення в ньому тематичних блоків, які передбачається ілюструвати. Розробка образів дійових осіб для ілюстрацій відповідно до вибраної сцени. Розробка композиції та кольорового рішення, техніки для ілюстрації відповідно до вибраної сцени.

Лабораторне завдання:

1) **Виконати ілюстрації художнього або музичного твору.** Формат А4.

Матеріали: акварель, гуаш, акрил, туш, перо, маркери, лінери, кольорові олівці, тощо або використання комп'ютерних програм і цифрових ілюстраторських технік.

Послідовність виконання завдання:

- 1) аналіз завдання. Пошук асоціативного ряду на задану тему. Визначення головного наративу в заданій темі для ілюстрування;
- 2) ескізний пошук та розробка образів дійових осіб для ілюстрацій відповідно до вибраної сцени. Визначитись з ілюстративними техніками;
- 3) композиційне розміщення зображення всієї групи образів на площині аркуша.
- 4) визначення загального тону; передача загальних великих тонових відносин;
- 5) узагальнюючий етап роботи; виявлення головного і другорядного в тональній гармонії роботи; підпорядкування всіх частин зображення цілому.

6. Самостійна робота

Мета: формування уміння розробляти ілюстраційні роботи на професійному рівні

Завдання:

1. Підготовка демонстраційної графіки всіх ілюстративних робіт, створених на курсі

2. Створення презентаційних матеріалів

Критерії оцінювання: теоретичний та художній рівень створеної презентації, графічна підготовка представлених матеріалів, володіння законами композиції, кольорознавства, уміння студента креативно репрезентувати свої роботи.

Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. Навчальний матеріал з дисципліни, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Викладач проводить діагностику якості самостійної роботи студента на індивідуальних заняттях. Вони проводяться в позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

Самостійна робота студента проводиться за такими напрямками:

1. Підготовка до практичних занять:

- вивчення лекційного матеріалу;
- вивчення теми за підручниками і посібниками;
- опрацювання рекомендованої монографічної літератури та періодики, передбаченої списком літератури;
- опрацювання завдань до практичних занять.

2. Опрацювання програмних питань, що не розглядаються на навчальних заняттях і виносяться на самостійне опрацювання.

3. Підготовка до виконання модульних контрольних робіт.

4. Підготовка до виконання екзаменаційної контрольної роботи.

№ п/п	Тематика
1.	Оцифрування всіх зроблених робіт за семестр та створення пдф презентації у вигляді кейсу для Біхансу

6. Тренінг з дисципліни

Мета тренінгу: Методика та процес розробки та виконання ілюстрації у стилі «Колаж». Зробити аналіз картини «Дівчина з перловою сережкою» і створити свою інтерпретацію в техніці колажу.

Завдання тренінгу: колаж на тему картини «Дівчина з перловою сережкою». Формат А4.

Порядок проведення:

- 1) Аналіз заданої картини;
- 2) Розробка ескізу власної інтерпретації сюжету заданої картини;
- 3) Створення роботи.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Ілюстрація» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне оцінювання виконаних практичних завдань;
- поточне оцінювання виконаних самостійних завдань;
- оцінювання результатів тренінгів;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Ілюстрація» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять, 4 теми, 4 робіт – 4 оцінок). 2. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання практичного завдання, оцінюється правильність застосування світлотіні, тональних співвідношень та дотримання правил композиції.	1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять, 7 тем, 5 робіт – 5 оцінок). 2. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання практичного завдання, оцінюється правильність застосування світлотіні, тональних співвідношень та дотримання правил композиції.	Оцінювання розроблено і проведеного тренінгу, коллаж на тему картини «Дівчина з перловою сережкою».	Оцінювання завдання «Підсумкова презентація»	Ілюстрація до художнього твору.		

Шкала оцінювання

За шкалою університету ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання:

1. Знання формальних характеристик: пропорції, форма, колір, композиція, тональні співвідношення; знання понять композиційна цілісність, кольорово-графічна виразність, узагальнення та умовність в передачі основного задуму; розуміння стилістичних особливостей.
2. Знання ілюстративних технік, знання ілюстративних технік комп'ютерної графічної програми (Adobe Photoshop, Procreate).
3. Уміння студента передати загальну ідею і настрій ілюстративної роботи.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-11
2	Проекційний екран	1-11
3	Наявність доступу до мережі Інтернет (за необхідності)	1-11
4	Ноутбук	1-11
5	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-11
6	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-11

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Володимир Овчінников. Історія книги: Еволюція книжкової структури. Львів, Видавництво «Світ», 2005, 420 с.
2. Денис Зільбер. Розмова про ілюстрацію в піжамі та з філіжанкою кави Київ : ArtHuss, 2023. 256 с.
3. Денні Грегори. Малювання на сніданок. Тисяча способів насолодитися життям, навіть якщо часу немає ні на що. Київ : ArtHuss, 2020. 160 с.
4. Дерек Бразелл, Джо Девіс. Як зрозуміти ілюстрацію. Київ : ArtHuss, 2019. 208 с.
5. Дерек Бразелл, Джо Девіс. Як стати успішним ілюстратором. Київ : ArtHuss, 2019. 208 с.
6. Джон берджер. Як ми бачимо. Київ : ist publishing, 2020. 176 с.
7. Дорон Маер. WORKFLOW: Практичний посібник до творчого процесу. Київ : ArtHuss, 2020. 304 с.
8. Емброуз Г., Оно-Білсон Н. Основи. Графічний дизайн 01. Підхід і мова. Київ: ArtHuss, 2019. 192 с.
9. Ендрю Луміс. Рисуємо голови та руки. Київ : ArtHuss, 2024. 156 с.
10. Йоганнес Іттен. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с.
11. Іванов С. Основи композиції видання. Львів : Світ, 2013. 232 с.
12. Кеннет Андерсон, Девон Кейді-Лі, Сесіль Карре, Голлі Менгерт . Створення персонажів для індустрії розваг: Дизайн персонажів у анімації, ілюстрації та відеоіграх. Київ : ArtHuss, 2023. 304 с.
13. Мартін Солсбері, Мораг Стайлз. Дитячі книжки-картинки: Мистецтво візуальної оповіді. Київ : ArtHuss, 2024. 208 с.
14. Мішель Пастуро. Книга Кольори наших споминів. Київ: Видавництво Анетти Антоненко. 2020. 232 с.
15. Роберт Шор. Благай, кради і позичай. Митці проти оригінальності. Київ : ArtHuss, 2019. 186 с.
16. Хеллер С., Кваст С. Графічні стилі. Київ : ArtHuss, 2019. 296 с.

Електронні ресурси

1. Серія безплатних онлайн тренінгів. Лекції, майстер-класи та онлайн консультації. Для графічних дизайнерів та ілюстраторів. *Graphic Design Lab*
URL: <https://www.graphic-design-lab.com/>
2. The education of an illustrator by Heller, Steven; Arisman, Marshall; School of Visual Arts (New York, N.Y.) *Internet Archive*
URL: https://archive.org/details/isbn_9781581150759
3. Creative illustration by Andrew Loomis. *Internet Archive*
URL: <https://archive.org/details/andrewloomiscreative.illustration/Andrew%20Loomis%20-%20Creative.Illustration/page/n1/mode/2up>
4. Сайт з референсами. *Line of action*
URL: <https://line-of-action.com/>